

LÄRARHANDLEDNING

Teambuilding, allemansrätt och respekt för naturen – skoltema för årskurs 4

Hej lärare!

I den här lärarhandledningen står det mesta du behöver veta om temat
”Teambuilding, allemansrätt och respekt för naturen” för årskurs 4.

**Det är viktigt att du läser igenom detta och gör förberedelserna för att vi
ska få en riktigt givande, rolig och lärorik dag tillsammans.**

Varmt välkomna!

//Miljöverkstan

Innehåll

Om Miljöverkstan	2
Praktisk information, skoltemat Teambuilding, allemansrätt och respekt för naturen	2
Syfte med dagen.....	2
Schema för dagen.....	3
Förarbete	4
Efterarbete	4
Läroplanen Lgr 22	5
Globala målen.....	6
Det här kan ni förvänta er av oss och dagen	7
Det här förväntar vi oss av dig som lärare	7
Det här förväntar vi oss av alla medföljande vuxna	7
Läroinsats: Samarbetsövning	8
Läroinsats: Övning bygga vindskydd, sätta ihop stormkök och laga blåbärsoppa	8
Ordlista	9

Om Miljöverkstan

Miljöverkstan är Haninge kommuns naturskola. Vi anordnar årstidsbaserade och årskursspecifika aktiviteter för skolklasser. Våra skolteman är knutna till läroplanen. Vårt uppdrag är bland annat att balansera boklig bildning mot sinnlig upplevelse eftersom vi lär med alla sinnen. Vi arrangerar också workshops, utbildar och bidrar med kunskaper inom hållbar utveckling, utomhuspedagogik och miljö- och klimatfrågor i kommunen.

Lärande för hållbar utveckling handlar om att ge deltagarna en relation till naturen samt att förmedla handlingskompetens – kunskaper, möjligheter och motivation – för att agera för ett hållbart samhälle.

Praktisk information, skoltemat Teambuilding, allemansrätt och respekt för naturen

Plats:	Rudans friluftsområde. Nära Handens pendeltågsstation. Samling vid Ormteatern.
Tid:	9.00-13.00, utomhus.
Ta med:	<p>Lunch. Eleven/skolan tar med lunch.</p> <p>Mellis/fika. Eleven/skolan tar med frukt, smörgås, dryck, el liknande</p> <p>En kåsa/mugg per elev att dricka ur. Helst inte engångs, vi tänker hållbarhet.</p> <p>Ett sittunderlag per elev. Kan vara en tidning i en plastpåse.</p> <p>Kläder efter väder. Det är inte roligt att frysa. Prata med eleverna om att vi ska vara ute hela dagen. Varje elev kan behöva ta med/på</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mössa och vantar • Regn-/vindtät jacka • Skor för att vara i skogen • Extra tröja i fall det blir kallt.
Förberedelser i klassen:	Se rubrik längre ner.
Kostnad:	Besöket är gratis för Haninge kommuns skolor
Kontakt:	<p>Therese Säfström 08-606 96 23 therese.safstrom@haninge.se Patrik Swede 08-606 81 99 Pär Plüschke 08-606 30 33</p>

Syfte med dagen

Syftet med temadagen är att erbjuda klassen en lärorik och lustfylld dag i naturen med övningar om allemansrätt och friluftsliv som samtidigt stärker klassens gruppsammanhållning. Temat är knutet till läroplanen.

Ledordet för dagen är respekt – respekt för varandra och för naturen.

Du som lärare får dessutom en unik chans att umgås med dina elever i ett sammanhang och en läromiljö utanför klassrummet.

Schema för dagen

Tiderna är ungefärliga.

	<p>9.00 Samling vid Ormteatern. Hej och välkomna! Dagens innehåll, vi tittar på schemat. Klassramsa.</p>
	<p>9.10 Samarbetsövningar. 2 övningar i vardera halvklass där eleverna samarbetar om att tillsammans lösa en uppgift. (ev lärarinsats, se nedan)</p>
	<p>9.40 Mellis/fika utomhus och toalettbesök.</p>
	<p>10.00 Promenad mot lägerplatsen. Eleverna delas in i max 6 arbetsgrupper om 4-6 deltagare. Vi passerar vid Miljöverkstans lokalers ingång och grupperna hämtar och bär sin utrustning för lägerbygget. Vi går på lättgången men brant väg upp till platsen. Allra sista biten är en liten stig. Lägerplatsen är i skogen.</p>
	<p>10.20 På plats vid lägerplatsen. Vi går igenom utrustningen som är med. Hur vi bygger vindskydd, sätter ihop stormkök, vad vi ska tänka på gentemot varandra i samarbetet och gentemot naturen. Uppgiften: Bygga vindskydd, sätta ihop stormkök och laga blåbärssoppa tillsammans i arbetsgruppen. (40 min) Läroinsats, se nedan.</p>
	<p>11.00 Äta lunch och blåbärssoppa. Eleverna äter med sin arbetsgrupp vid sitt vindskydd. (30 min)</p>
	<p>11.30 Allemansrättsteater. Eleverna spelar gruppvis upp regler i allemansrätten med hjälp av charader. De andra grupperna gissar. ALTERNATIVT, om det passar gruppen bättre, får eleverna gissa när pedagogerna gör charader. Vi pratar om vad Allemansrätten ger oss utrymme att göra. "Inte störa, inte förstöra". (30 min)</p>
	<p>12.00 Riva vindskydd, diska stormköket med vatten, plocka skräp, packa ihop.</p>

	12.30 Samling och avslutning. Utvärdering. Promenad tillbaka till Miljöverkstans lokalingång för att lämna utrustningen.
	13.00 Hejdå

Förarbete

Du behöver göra detta med eleverna för att de ska kunna tillgodogöra sig våra övningar:

- 1) **Se till att eleverna fyller i vår kunskapsutvärdering digitalt** innan ni börjar gå igenom förberedelserna nedan.
- 2) **Förbered en gruppindelning. Klassen kommer dels att vara i halvklass. Och dels i arbetslag (max 6 st) med 4-6 elever i varje.** Ha gärna en tanke med din indelning, vill du utmana vissa elever att samarbeta med nya personer, eller försöka lyfta vissa elever genom att ge dem utrymme i en viss konstellation? Grupperna måste dock ha förutsättningar att samarbeta, annars får de problem att klara övningarna.
- 3) **Enas om och förbered en klassramsa** som ni får sjunga när ni är på plats.
- 4) **Prata med eleverna om att vi ska vara ute hela dagen** och hur man håller sig varm, torr och mätt ute.
- 5) **Diskutera i klassen kring vad *respekt* är.** Ordet respekt återkommer under dagen. Vi visar respekt både i samarbete med varandra och till naturen.
- 6) **Diskutera i klassen kring vad *samarbete* är.** Varför är det viktigt? Ge förslag eller exempel på bra kontra dåligt samarbete. Samla exempelvis in meningar från eleverna om hur de tänker kring samarbete.
- 7) **Prata om *kommunikation, ledarskap*** och vad det är som gör att ett team lyckas med ett uppdrag eller ej.
- 8) **Prata om *begreppet "allemanrätt"*.** Vi kommer att använda begreppet och prata om allemansrättens innebörd under dagen hos oss.

Om du har elever som behöver stöd i svenska språket, se gärna vår ordlista sist.

Efterarbete

- 1) **Fyll i kunskapsutvärderingen på nytt.** Ni får ett mejl från Miljöverkstan när det är dags.
- 2) **Låt gärna klassen reflektera över dagen hos oss i ord och bild.** Som lärare kan du använda detta som en elevuppgift och genom den göra en egen utvärdering. Förslag på frågor som du kan ställa till eleverna att reflektera kring:
Vad har du lärt dig som var nytt?
Har du gjort någonting för första gången idag?
Vad var det svåraste du gjorde i dag och hur klarade du det?
Vad i samarbetet tyckte du var lättast och svårast?

Skicka gärna det eleverna skriver/ritar till oss. Det är givande för oss att ta del av när vi utvecklar och förbättrar vår verksamhet. Skicka med internposten till "Miljöverkstan, Rudan Center".

Läroplanen Lgr 22

Temat "Teambuilding, allemansrätt och respekt för naturen" är precis som alla Miljöverkstans skolteman knutet till läroplanen och bidrar till att uppnå dess mål, under dagen med oss och vid för- och efterarbete i klassen.

I detta tema är framför allt följande delar i lgr 22 relevanta:

ÖVERGRIPANDE MÅL OCH RIKTLINJER

Ur Normer och värden

Skolans mål är att varje elev

- respekterar andra människors egenvärde samt deras kroppsliga och personliga integritet,
- kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen, och
- visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv

IDROTT OCH HÄLSA

Ur Syfte

"Undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska syfta till att eleverna utvecklar allsidiga rörelseförmågor och intresse för att vara fysiskt aktiva och vistas i naturen."

"I undervisningen ska eleverna få möta olika slags aktiviteter i varierande miljöer och sammanhang samt få möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra."

"Eleverna ska genom undervisningen ges möjlighet att utveckla förmåga att vistas utomhus och i naturen under olika årstider samt utveckla förståelse för värdet av ett aktivt friluftsliv."

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- förmåga att röra sig allsidigt i olika fysiska sammanhang, förmåga att genomföra och anpassa aktiviteter inom friluftsliv och utevistelse efter olika förhållanden och miljöer,
- förmåga att agera säkert och förebygga risker i samband med rörelse, friluftsliv och utevistelser samt att simma och hantera nödsituationer på land och i vatten.

Ur Centralt innehåll Idrott och hälsa, åk 4-6:

Rörelse

- Lekar, spel, idrotter och andra rörelseaktiviteter, inomhus och utomhus.

Friluftsliv och utevistelse

- Utforskande av möjligheter till och genomförande av friluftaktiviteter, lekar och rörelser i skiftande natur- och utemiljöer under olika årstider.
- Rättigheter och skyldigheter i naturen enligt allemansrätten och dess tillämpning i praktiken.

Hälsa och levnadsvanor

- Säkerhet och hänsynstagande i samband med aktiviteter.

BIOLOGI

Ur Centralt innehåll biologi, åk 4-6:

Natur och miljö

”Människans beroende av och påverkan på naturen med koppling till naturbruk, hållbar utveckling och ekosystemtjänster. Naturen som resurs och vårt ansvar när vi nyttjar den.”

Globala målen

Temat är kopplat till de globala målen

De mål som temat framför allt berör är:

- Mål 3 – God hälsa och välbefinnande
- Mål 4 – God utbildning
- Mål 15 – Ekosystem och biologisk mångfald
- Mål 16 – Fredliga och inkluderande samhällen

Det här kan ni förvänta er av oss och dagen

- Vi tar ansvar för undervisningen under dagen.
- Vi gör vårt bästa för att klassen ska få en spännande och lärorik dag tillsammans med oss.
- Vi har ett välarbetat program med naturpedagogisk grund.
- Ni kan alltid prata med oss om ni undrar något inför eller under dagen. Fråga hellre en gång för mycket än en gång för lite.

Det här förväntar vi oss av dig som lärare

- För att dagen ska bli givande **behöver du förarbeta med klassen**, se rubriker nedan.
- Vi vill att **du har fokus på eleverna och är närvarande i det vi gör**.
- **Se till att andra medföljande vuxna har läst och förstått vad som förväntas av dem** (se nedan).
- Det är helt okej med oss om en elev inte deltar i en övning. Vi tvingar ingen. **Men ha en plan** för vem av er medföljande vuxna som kan ta hand om en elev som behöver avvika.

- Precis som ni säkert redan gör vid utflykter: Ha koll på barnens säkerhet.
Vi förordar:
 - ett första hjälpen-kit
 - utskrift på barnens personnummer och anhörigas telefonnummer
 - förteckning över ev mediciner

Det här förväntar vi oss av alla medföljande vuxna

Skoldagen med oss bygger på uppmärksamhet.

- > Därför behöver vi hjälp av er vuxna som är med att hålla klassen fokuserad på våra aktiviteter. Det betyder att du själv måste visa intresse för aktiviteterna. Om du t ex surfar på din telefon eller småpratar med andra samtidigt som övningarna pågår påverkar det nästan alltid elevernas intresse för aktiviteten negativt.

Om en elev behöver ta en paus från en övning, var uppmärksam på det och ta hand om eleven.

Läroinsats: Samarbetsövning

Vi kan behöva be dig leda en samarbetsövning.

Vi går i så fall igenom övningen med dig så att du känner dig bekväm med hur den genomförs. Du håller sedan övningen två gånger, först med ena och sen andra halvan av klassen.

Läroinsats: Övning bygga vindskydd, sätta ihop stormkök och laga blåbärssoppa

Du som lärare stöttar alltid i denna övning.

Miljöverkstan presenterar övningen.

Eleverna ska i sina grupper:

- Leta reda på en lämplig plats att bygga vindskyddet.
- Bygga vindskyddet.
- Sätta ihop stormköket
- Få hjälp att tända stormköket.
- Värma blåbärssoppa.

Du stöttar genom att t ex hjälpa till om någon har svårt att surra repen eller få ordning på stormköket, eller hjälpa till i tankearbetet. Det är dock eleverna själva som ska driva sina byggprojekt.

Ordlista

Här är några ord som vi kommer att använda under dagen:

Respekt	Brännare
Samarbete	Sätta ihop
Tillsammans	Gas (från gasolbehållare)
	Vatten
Stig	Blåbärssoppa
Gren	Eld/Låga
	Varning: Varmt!
Vindskydd	
Presenning	
Rep	Teater
Knyta	Charader
Träd	Kort (=inplastad lapp)
Kotte	"Inte störa, inte förstöra"
En lämplig plats	Regel i allemansrätten
Mark	Spela upp (=framföra)
Jämn mark	
Stenar	Hund
Vind	Skräp
	Grind
Stormkök	Växter
Kastrull	Djur
Stekpanna	Hus
"Tamoj" (handtag)	